

Plan działania na lata 2007-2008 **PROGRAM OPERACYJNY KAPITAŁ LUDZKI**

Numer Priorytetu: VII
Nazwa Priorytetu: <i>Promocja integracji społecznej</i>
Nazwa Instytucji Pośredniczącej: <i>Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, Departament Europejskiego Funduszu Społecznego</i>
Adres siedziby: ul. Czechowska 19, 20-072 Lublin
Telefon: 081/44 16 850
Fax: 081/44 16 853
Adres e-mail: defs@lubelskie.pl
Instytucja Wdrażająca (Instytucja Pośrednicząca II stopnia): <i>Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie</i>
Adres siedziby: ul. Okopowa 5, 20 – 022 Lublin
Telefon: 081 46 35 300
Fax: 081 46 35 305
Adres e-mail: sekretariat@wup.lublin.pl

I. Obszary wsparcia

I.1 Preferowane formy wsparcia

Zakłada się realizację wszystkich form wsparcia przewidzianych w Szczegółowym Opisie Priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013.

Typy projektów przewidziane do realizacji w roku 2007 (pilotaż):

Działanie 7.1

Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji

Poddziałanie 7.1.3

Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej - projekt systemowy Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie:

szkolenia dla kadr instytucji pomocy społecznej, działających na terenie regionu, powiązane bezpośrednio z potrzebami oraz specyfiką realizowanych zadań

Typy projektów przewidziane do realizacji w roku 2008:

Działanie 7.1

Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji

Poddziałanie 7.1.1

Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej - projekty systemowe:

- rozwój form aktywnej integracji oraz upowszechnianie aktywnej integracji i pracy socjalnej

Wsparcie realizowane zgodnie z „Zasadami przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013”

Poddziałanie 7.1.2

Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie - projekty systemowe:

- rozwój form aktywnej integracji oraz upowszechnianie aktywnej integracji i pracy socjalnej.

Wsparcie realizowane zgodnie z „Zasadami przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013”

Poddziałanie 7.1.3

Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej - projekty systemowe

- szkolenia oraz specjalistyczne doradztwo dla kadr instytucji pomocy społecznej, działających na terenie regionu, powiązane bezpośrednio z potrzebami oraz specyfiką realizowanych zadań.

Wsparcie realizowane zgodnie z „Zasadami przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013”

Działanie 7.2

Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej

Poddziałanie 7.2.1

Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – projekty konkursowe:

- wsparcie (m.in. prawne, organizacyjne, szkoleniowe i finansowe) dla tworzenia i działalności podmiotów integracji społecznej, w tym: centrów integracji społecznej, klubów integracji społecznej, zakładów aktywności zawodowej oraz podmiotów działających na rzecz aktywizacji społeczno – zawodowej (których podstawowym zadaniem nie jest działalność gospodarcza) z wyjątkiem warsztatów terapii zajęciowej
- kursy i szkolenia¹ umożliwiające nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji i kompetencji zawodowych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- staże, subsydiowane zatrudnienie i zajęcia reintegracji zawodowej u pracodawcy²
- poradnictwo psychologiczne, psychospołeczne, zawodowe i inne, prowadzące do integracji społecznej i zawodowej, skierowane do osób zagrożonych wykluczeniem i ich otoczenia,
- rozwój nowych form i metod wsparcia indywidualnego i środowiskowego na rzecz integracji zawodowej i społecznej (w tym np. środowiskowej pracy socjalnej, centrów aktywizacji lokalnej, animacji lokalnej, streetworkingu, couchingu, treningu pracy),
- rozwój usług społecznych przewyżających indywidualne bariery w integracji społecznej w tym w powrocie na rynek pracy,
- rozwijanie umiejętności i kompetencji społecznych, niezbędnych na rynku pracy,
- wsparcie tworzenia i działalności środowiskowych instytucji aktywizujących osoby niepełnosprawne w tym zaburzone psychicznie.
- promocja i wsparcie wolontariatu, w zakresie integracji osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- wsparcie dla tworzenia i funkcjonowania pozaszkolnych form integracji społecznej młodzieży (świetlice środowiskowe w tym z programem socjoterapeutycznym, kluby środowiskowe) połączonych z realizacją działań w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej,
- organizowanie akcji i kampanii promocyjno – informacyjnych m.in. z zakresu równości szans, mobilności i elastyczności zawodowej, promowania postaw aktywnych oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu,
- rozwój dialogu, partnerstwa publiczno – społecznego i współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich na poziomie regionalnym i lokalnym,
- prowadzenie, publikowanie i upowszechnianie badań i analiz z zakresu polityki społecznej w regionie (w tym działań mających na celu przygotowanie i wdrażanie gminnych lub powiatowych strategii rozwiązywania problemów społecznych)

Poddziałanie 7.2.2

Wsparcie ekonomii społecznej – projekty konkursowe:

Wsparcie finansowe dla utworzenia i funkcjonowania instytucji otoczenia sektora ekonomii społecznej, świadczących następujące usługi:

- usługi prawne, księgowo, marketingowe, doradztwo finansowe,
- doradztwo (indywidualne i grupowe) oraz szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności

¹ Osobom uczestniczącym w szkoleniach lub kursach przysługuje stypendium wysokości nie większej niż 4,00 PLN brutto za godzinę uczestnictwa w szkoleniu (właściwa IP/IP2 określi szczegółowe warunki odbywania szkolenia lub kursu, mając na uwadze zapewnienie właściwych warunków nabywania umiejętności przez uczestników projektu).

² Osobom uczestniczącym w stażu lub odbywającym zajęcia reintegracji zawodowej u pracodawcy przysługuje miesięczne stypendium w wysokości nie większej niż kwota minimalnego wynagrodzenia (właściwa IP/IP2 określi szczegółowe warunki odbywania stażu oraz zajęć reintegracji zawodowej u pracodawcy, mając na uwadze zapewnienie właściwych warunków nabywania umiejętności przez uczestników projektu).

potrzebnych do założenia i prowadzenia działalności w sektorze ekonomii społecznej,
- rozwój partnerstwa lokalnego na rzecz rozwoju ekonomii społecznej,
- promocję ekonomii społecznej i zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej.

Działanie 7.3

Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji - projekty konkursowe:

- projekty przyczyniające się do integracji społecznej mieszkańców obszarów wiejskich (z wyłączeniem instrumentów objętych zasadami pomocy publicznej)
- wsparcie inicjatyw lokalnych o charakterze informacyjnym, szkoleniowym i promocyjnym (np. w formie szkoleń, spotkań, seminariów) mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców obszarów wiejskich,
- rozwój dialogu, partnerstwa publiczno – społecznego i współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich na poziomie lokalnym.

I.2 Diagnoza sytuacji oraz identyfikacja potrzeb – uzasadnienie preferowanych form wsparcia

Diagnoza sytuacji oraz identyfikacja potrzeb w obszarze integracji społecznej została przeprowadzona w oparciu o dokonaną przez IW(IP2) analizę danych i wyników badań zawartych w:

- Strategii Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2005-2015,
- Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2006 – 2020,
- Stanie Pomocy Społecznej w Województwie Lubelskim na dzień 31.12.2006 r.,
- Powiatowych Programach na Rzecz Zatrudnienia i Spójności Społecznej,
- informacjach statystycznych dla województwa lubelskiego, w tym Banku Danych Regionalnych oraz sprawozdaniach MPiPS z realizacji zadań instytucji pomocy społecznej za 2006 rok.

Na podstawie zabranych materiałów ustalono, że najważniejsze w województwie lubelskim problemy obszaru integracji społecznej, możliwe do rozwiązania przy interwencji finansowej środków EFS są następujące:

1. Niewystarczająca liczba wspólnych działań podmiotów zaangażowanych w rozwiązywanie problemów społecznych oraz niedostatecznie rozwinięte partnerstwo.

W województwie lubelskim funkcjonuje **niewielka liczba partnerstw** międzysektorowych w obszarze integracji społecznej. Istniejące partnerstwa zawiązywane były głównie w ramach programu LEADER+ lub Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL. Gminy i powiaty promują głównie partnerstwa ponadnarodowe (miasta partnerskie), natomiast mniejszą wagę przywiązują do zawierania partnerstw lokalnych (sąsiadujących gmin i miast). Nieliczne samorządy gminne i powiatowe nawiązały współpracę partnerską nakierowaną bardziej na rozwój gospodarczy niż społeczny. Niewiele działań realizowano wspólnie, w formie projektów partnerskich. Projekty które będą zakładały wspólną realizację zamierzonych działań **z partnerem będą preferowaną formą realizacji**. Niedostatecznie rozwinięte partnerstwo oraz niewystarczająca liczba wspólnych działań jest jednym z elementów powodujących preferowanie partnerstw. Tworzenie partnerstw ma przyczynić się do wspólnego działania i współpracy na rzecz beneficjentów ostatecznych, poprzez osiągnięcie wskazanych w projekcie wskaźników. Dobra struktura zarządzania oraz dobra współpraca lidera z partnerem pozwoli wyeliminować ryzyko nieosiągnięcia bądź niezrealizowania zamierzonych celów.

2. Utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia długotrwałego.

Wśród wielu problemów społeczno-gospodarczych województwa lubelskiego **najbardziej dotkliwym jest bezrobocie**. Wg stanu na dzień 31 grudnia 2006 r. w powiatowych urzędach pracy zarejestrowane były **141 763 osoby**, co stanowi **15,5 % ludności aktywnej zawodowo** (kraj – 14,9 %). W grupie osób bezrobotnych **77312 to mieszkańcy wsi**. Na stałym poziomie utrzymuje się liczba długotrwanie bezrobotnych tj. 97 011 osób, co stanowi 68 % ogółu bezrobotnych. Zdecydowaną grupę 73 324 osoby tj. 54,4 % ogółu bezrobotnych stanowią kobiety. Najliczniejszą kategorią wiekową są bezrobotni w wieku od 25 do 34 lat (31%) a pod względem wykształcenia osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (28%) oraz zawodowym (27%). Odsetek osób długotrwanie bezrobotnych utrzymywał się w latach 2003-2006 na poziomie 53%. Problem bezrobocia utrwała procesy pauperyzacji mieszkańców Lubelszczyzny i generuje kolejne problemy społeczne, między innymi bezradność, niewydolność ekonomiczną i społeczną, bezdomność, uzależnienia.

Problem bezrobocia ma swoje odzwierciedlenie w systemie pomocy społecznej regionu. Rodziny i osoby borykające się z brakiem możliwości zatrudnienia są najliczniejszą grupą klientów pomocy społecznej. Znaczącą grupą osób narażoną na problem **bezrobocia są młode osoby w procesie usamodzielnienia (wychowankowie opuszczający placówki i rodziny zastępcze)**. Jako beneficjenci pomocy społecznej stają się mniej aktywni w poszukiwaniu nowych możliwości poprawy swojej sytuacji.

Pomimo, iż w skali kraju prognozowany jest ogólny spadek liczby bezrobotnych, to **niezbędne jest podejmowanie lokalnych działań aktywizujących, aby nastąpił rzeczywisty, oczekiwany spadek długotrwałego bezrobocia**.

3. Niski poziom zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych.

Istotnym problemem społecznym województwa lubelskiego jest **niepełnosprawność**. Z analizy danych wynika, że wśród przyczyn powodujących korzystanie z pomocy społecznej wystąpiła również niepełnosprawność. Osoby niepełnosprawne to w dużej części ludzie **w wieku aktywności zawodowej**, którzy nie mogą znaleźć pracy. W odniesieniu do osób starszych problemem jest zapewnienie odpowiednich usług szczególnie na terenach wiejskich. Wskaźnik osób niepełnosprawnych **w województwie lubelskim wynosi 18,5%** i jest najwyższy w kraju (niemal co piąty mieszkaniec jest osobą niepełnosprawną) Około 85% osób niepełnosprawnych utrzymuje się z niezarobkowych źródeł utrzymania.

Pod względem schorzeń powodujących niepełnosprawność liczną grupę stanowią **osoby z zaburzeniami psychicznymi**. Osoby te są mniej atrakcyjne na rynku pracy przez co są bardziej narażone na zjawisko wykluczenia społecznego.

W ogólnej populacji według statystyk na koniec 2006 roku ponad **3000 osób niepełnosprawnych jest zarejestrowanych jako osoby bezrobotne lub poszukujące pracy**. Problem braku możliwości zatrudnienia dotyczy w szczególności osób niepełnosprawnych w stopniu znacznym i umiarkowanym, w większym stopniu mieszkańców miast (ok.63%) niż wsi. Osoby te, w porównaniu do pozostałych grup bezrobotnych mają największe problemy ze znalezieniem pracy wymagają szczególnego wsparcia. W porównaniu do 2001 roku **liczba osób niepełnosprawnych pozostających bez pracy zwiększyła się o 1400 osób**. Wskaźnik zatrudnienia tej grupy społecznej wynosi 19%. Jednocześnie w związku z planowanym zwiększeniem wskaźnika do 20,4% w 2013 r. **niezbędne jest podejmowanie działań na rzecz aktywizacji społeczno – zawodowej osób niepełnosprawnych**, również w ramach projektów współfinansowanych z EFS.

Osoby niepełnosprawne mają znacznie mniejsze szanse na zatrudnienie i przez to są szczególnie zagrożone wykluczeniem społecznym. Wsparcie instytucjonalne obejmujące aktywizację osób niepełnosprawnych jest oceniane jako niewystarczające. Podstawowym problemem jest mała liczba kompleksowych programów realizowanych przez podmioty samorządowe oraz organizacje pozarządowe, jak również przewaga pasywnych form wsparcia osób niepełnosprawnych w działaniach instytucji funkcjonujących m.in. w obszarze pomocy społecznej.

4. Bardzo słabo rozwinięty sektor ekonomii społecznej.

Sektor ekonomii społecznej w województwie lubelskim reprezentują zaledwie **3 spółdzielnie socjalne** (na 119 w Polsce), **3 Zakłady Aktywizacji Zawodowej** (35 w Polsce), **2 Centra Integracji Społecznej** (58 w Polsce) i **12 Klubów Integracji Społecznej** (ok. 100 w całym kraju). Z danych Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej wynika, że na terenie województwa lubelskiego prowadzonych jest **5 Inicjatyw Centrów Aktywności Lokalnej** (w Polsce funkcjonuje ok. 150 tego typu inicjatyw). Ponadto obserwuje się brak jakichkolwiek instytucji wspierających sektor ekonomii społecznej. Zatem nowa formuła pracy z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym, jaką jest wykorzystywanie ekonomii społecznej na Lubelszczyźnie wymaga wsparcia, zarówno finansowego jaki i instytucjonalnego. Zastosowanie zasad ekonomii społecznej jest szansą na odmianę tradycyjnego, redystrybucyjnego modelu pomocy. Pomoc autentyczna zmierzać powinna do przywrócenia podopiecznemu samodzielności i podmiotowości, która się bierze z pracy.

5. Postępująca izolacja terenów wiejskich.

Około **53,3 % ludności województwa lubelskiego zamieszkuje obszary wiejskie**. Na terenach tych występuje wysokie przeludnienie agrarne, niski poziom rozwoju gospodarczego, wysoki wskaźnik bezrobocia (**54,4 %** na koniec 2006 r.), ograniczona liczba pozarolniczych miejsc pracy i znacznie wolniejszy niż na obszarach miejskich rozwój trzeciego sektora (zaledwie 15 % organizacji pozarządowych zlokalizowanych jest lub działa na obszarach wiejskich). Ponadto zauważalna jest niska zamożność gospodarstw rolnych oraz niska skłonność do inwestowania i wdrażania innowacji w produkcji rolnej.

Na obszarach wiejskich Lubelszczyzny występują zagrożenia związane ze słabą kondycją ekonomiczną gospodarstw rolnych i jednoczesnym ubożeniem ludności wiejskiej. Ponadto zauważalne są niekorzystne zmiany w strukturze demograficznej – emigracja ze wsi do miasta oraz przyspieszony proces starzenia się mieszkańców. Kolejnym zagrożeniem na terenach wiejskich jest narastanie zjawisk patologii społecznej na wsi. Mieszkańcy terenów wiejskich często nie przejawiają skłonności do inicjatyw społecznych i przedsiębiorczości pozarolniczej. **Niski poziom wykształcenia** mieszkańców oraz brak świadomości korzyści płynących z podejmowania wspólnych inicjatyw na rzecz rozwoju społeczności lokalnych sprawiają, że występują istotne potrzeby w zakresie inwestowania w kapitał ludzki i społeczny na terenach niezurbanizowanych.

6. Niewystarczająca oferta kształcenia ustawicznego i doskonalenia kadr podmiotów pomocy i integracji społecznej.

Analiza obecnej sytuacji w zakresie kształcenia ustawicznego i doskonalenia kadr podmiotów pomocy i integracji społecznej wskazuje na **niski poziom ich rozwoju**. W latach 2004-2006 w województwie lubelskim realizowano zaledwie kilka projektów w zakresie podnoszenia kwalifikacji pracowników służb społecznych. Procentowy udział pracowników socjalnych z wykształceniem wyższym (ok. 48 %) w ogólnej liczbie zatrudnionych w tej grupie zawodowej, a także niski stopień wykorzystania nowych form aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (stosowanie kontraktów socjalnych na poziomie ok.10%) wskazuje na **konieczność stałego podnoszenia kwalifikacji i prowadzenia doradztwa dla kadr instytucji pomocy i**

integracji społecznej. Podejmowane działania powinny koncentrować się na: zróżnicowaniu oferty edukacyjnej dostosowanej do zmieniających się potrzeb społecznych, zróżnicowaniu ścieżek edukacyjnych ze względu na różny poziom doświadczenia zawodowego, podniesienie poziomu kształcenia z wykorzystaniem nowoczesnych technologii i rozwiązań innowacyjnych. Podejmowane działania powinny koncentrować się również na nowoczesnych metodach doskonalenia zawodowego.

Pomimo rozwijającego się poziomu kształcenia w województwie lubelskim, jest ono jednak **nieprzystosowane do potrzeb rynku pracy** w zakresie doskonalenia kadr podmiotów pomocy i integracji społecznej. Istnieje zatem potrzeba intensyfikacji działań na rzecz oferty kształcenia ustawicznego dla kadr podmiotów pomocy i integracji społecznej oraz systematyczne szkolenie się w/w podmiotów mające na celu nie tylko wzrost potencjału ludzkiego, ale także dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy.

7. Niski potencjał kadrowy w jednostkach pomocy społecznej.

Jednym z głównych problemów jednostek pomocy społecznej w regionie są **niewystarczające zasoby kadrowe**. Wg stanu na koniec 2006 r. w województwie lubelskim w ośrodkach pomocy społecznej zatrudnionych było **1011 pracowników socjalnych**, w tym rejonach opiekuńczych pracowało 832 pracowników, natomiast w powiatowych centrach pomocy rodzinie **230 pracowników**, w tym 58 pracowników socjalnych. Średnio w województwie **na 1 pracownika socjalnego przypada ok. 112 rodzin**, przy czym nierzadko są to rodziny wieloproblemowe, wymagające stosowania dużych nakładów i pracy socjalnej. W związku z dużą liczbą zadań przypisanych do realizacji przez jednostki pomocy społecznej często nie ma możliwości stosowania zróżnicowanych instrumentów pomocowych i prowadzenia działań integracyjnych w wystarczającym zakresie.

Przedstawiona diagnoza województwa lubelskiego w obszarze pomocy i integracji społecznej wskazuje, że istnieje w roku 2008 konieczność ogłoszenia projektów na wszystkie typy wskazane w Szczegółowym Opisie Priorytetów. W szczególności wsparcie powinno zostać skierowane do podmiotów realizujących projekty w partnerstwie, na projekty zakładające podwyższanie kwalifikacji pracowników sektora pomocy społecznej oraz upowszechnianie aktywnej integracji i pracy socjalnej.

W oparciu o problemy wskazane w diagnozie IW(IP2) identyfikuje następujące grupy docelowe, które w szczególności zostaną objęte wsparciem w 2008 roku w ramach Priorytetu VII:

- osoby korzystające z pomocy społecznej,
- osoby długotrwale bezrobotne,
- osoby niepełnosprawne,
- mieszkańcy obszarów wiejskich,
- podmioty ekonomii społecznej,
- ośrodki pomocy społecznej i ich pracownicy,
- inne jednostki organizacyjne pomocy i integracji społecznej i ich pracownicy.

I.3 Cele przewidziane do osiągnięcia w wyniku realizacji wybranych form wsparcia w kontekście celów szczegółowych przyjętych dla danego Priorytetu PO KL

Celem podejmowanych działań w ramach Priorytetu VII jest zastosowanie instrumentów aktywnej integracji, mającej przywrócić osoby wykluczone na rynek pracy oraz ich integrację ze społeczeństwem, poprzez przywrócenie zdolności lub możliwości ich zatrudnienia. Celem działań w ramach Priorytetu VII jest również wspieranie działań aktywnej integracji w sektorze ekonomii społecznej.

Formy wsparcia wskazane w ramach poszczególnych Działań w Priorytecie VII, przyczynią się do osiągnięcia celów strategicznych Programu oraz celów szczegółowych Priorytetu, jak również oczekiwanych efektów realizacji (targets) określonych dla Priorytetu VII oraz są zgodne ze Strategią Rozwoju Polityki Społecznej.

Realizacja tych celów przy wykorzystaniu form wsparcia przyczyni się do:

1. Zapewnienia wsparcia klientom instytucji pomocy społecznej, którzy jednocześnie: są w wieku aktywności zawodowej, nie pracują i korzystają z pomocy społecznej, w kierunku ich reintegracji ze społeczeństwem i rynkiem pracy.
2. Wzrostu skuteczności działań w zakresie aktywności społecznej i zawodowej osób wykluczonych społecznie poprzez wykorzystanie wyników badań i analiz. Wzrostu kompetencji pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej poprzez ich udział w szkoleniach.
3. Poprawa potencjału kadrowego instytucji pomocy i integracji społecznej poprzez objęcie 100% tych instytucji szkoleniami i innymi formami podnoszenia kwalifikacji w systemie pozaszkolnym.
4. Wzrostu zainteresowania inicjatywami z zakresu ekonomii społecznej.
5. Wzrostu świadomości mieszkańców regionu na temat możliwości korzystania ze środków z EFS.
6. Objęcie klientów instytucji pomocy społecznej (w wieku aktywności zawodowej) kontraktami socjalnymi.

7. Rozwoju inicjatyw na rzecz aktywizacji i integracji społeczności lokalnych.
8. Wzrost liczby podmiotów ekonomii społecznej funkcjonujących na terenie regionu z 25 na 26 podmiotów.

Ponieważ wybrano do realizacji wszystkie formy wsparcia zawarte w Szczegółowym Opisie Priorytetów PO KL, będą one całościowo przyczyniać się do realizacji powyższych celów a to z kolei bezpośrednio wpłynie na osiągnięcie oczekiwanych efektów realizacji Priorytetu VII, przede wszystkim zaś objęcia odpowiedniego odsetka klientów instytucji pomocy społecznej działaniami aktywnej integracji, kontraktami socjalnymi a pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej szkoleniami i innymi formami podnoszenia kwalifikacji. Ponadto wzrost liczby podmiotów ekonomii społecznej funkcjonujących na terenie regionu będzie towarzyszył zapewnieniu trwałości i efektywności funkcjonowania jednostek ekonomii społecznej.

II. Plan finansowy

Plan finansowy na rok 2007

Budżet Priorytetu w podziale na Działania oraz Poddziałania (PLN)

	Ogółem	Budżet państwa	Budżet JST szczebla regionalnego	Budżet JST szczebla lokalnego	Fundusz Pracy	PFRON	Inne
Działanie 7.1	177.000	177.000	0	0	0	0	0
Poddziałanie 7.1.1	0	0	0	0	0	0	0
Poddziałanie 7.1.2	0	0	0	0	0	0	0
Poddziałanie 7.1.3	177.000	177.000	0	0	0	0	0
Działanie 7.2	0	0	0	0	0	0	0
Poddziałanie 7.2.1	0	0	0	0	0	0	0
Poddziałanie 7.2.2	0	0	0	0	0	0	0
Działanie 7.3	0	0	0	0	0	0	0
Projekty innowacyjne ³	0	0	0	0	0	0	0
Projekty współpracy ponadnarodowej	0	0	0	0	0	0	0
w tym: komponent ponadnarodowy	0	0	0	0	0	0	0
Priorytet ogółem	177.000	177.000	0	0	0	0	0

Plan finansowy na rok 2008

Budżet Priorytetu w podziale na Działania oraz Poddziałania (PLN)

	Ogółem	Budżet państwa	Budżet JST szczebla regionalnego	Budżet JST szczebla lokalnego	Fundusz Pracy	PFRON	Inne
Działanie 7.1	20.410.768	18.417.656	0	1.570.188	95.605	327.319	0
Poddziałanie 7.1.1	12.747.373	11.408.899	0	1.242.869	95.605	0	0
Poddziałanie 7.1.2	6.234.641	5.580.003	0	327.319	0	327.319	0
Poddziałanie	1.428.754	1.428.754	0	0	0	0	0

³ Nie dotyczy lat 2007 i 2008

7.1.3							
Działanie 7.2	8.792.330	8.792.330	0	0	0	0	0
Poddziałanie 7.2.1	5.495.206	5.495.206	0	0	0	0	0
Poddziałanie 7.2.2	3.297.124	3.297.124	0	0	0	0	0
Działanie 7.3	1.000.000	1.000.000	0	0	0	0	0
Projekty innowacyjne ⁴	0	0	0	0	0	0	0
Projekty współpracy ponadnarodowej	0	0	0	0	0	0	0
W tym: komponent ponadnarodowy	0	0	0	0	0	0	0
Priorytet ogółem	30.203.098	28.209.986	0	1.570.188	95.605	327.319	0

III. Wskaźniki

Nazwa wskaźnika produktu	Wartość wskaźnika do osiągnięcia w roku 2008	Docelowa wartość wskaźnika (2013)
Priorytet VII Promocja Integracji Społecznej		
Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji		
Liczba klientów pomocy społecznej, którzy zakończyli udział w projektach dotyczących aktywnej integracji (ogółem/k/m), w tym:	3075	61 515
a) osoby z terenów wiejskich	1538	22 996
Liczba klientów instytucji pomocy społecznej objętych kontraktami socjalnymi w ramach realizowanych projektów (ogółem/k/m)	3075	41 010
Liczba pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej bezpośrednio zajmujących się aktywną integracją, którzy w wyniku wsparcia z EFS podnieśli swoje kwalifikacje w systemie pozaszkolnym (ogółem/k/m)	160	1 402
Działanie 7.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej		
Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, które zakończyły udział w projekcie	616	13 865
Liczba instytucji wspierających ekonomię społeczną, które otrzymały wsparcie w ramach Działania	1	3
Liczba inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej	2	26

⁴ Nie dotyczy lat 2007 i 2008

wspartych z EFS		
Liczba osób, które otrzymały wsparcie w ramach instytucji ekonomii społecznej (ogółem/k/m)	126	2 116
Działanie 7.3 Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji		
Liczba projektów wspierających rozwój inicjatyw na rzecz aktywizacji i integracji społeczności lokalnych	20	159

IV. Opis systemu wyboru projektów

IV.1 Projekty systemowe⁵

Zasady podziału środków na realizację projektów systemowych w ramach Działania 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przedstawia Załącznik nr 1

IV.1.1

Tytuł projektu:

Projekty systemowe realizowane przez ośrodki pomocy społecznej

Poddziałanie 7.1.1

Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej

Beneficjent/ Projektodawca

Ośrodki pomocy społecznej

W 2008 r. projekty systemowe będzie realizowało 213 ośrodków pomocy społecznej z województwa lubelskiego.

Krótki opis działań planowanych w ramach projektu, w tym projektu współpracy ponadnarodowej i projektu innowacyjnego wraz z uzasadnieniem wyboru

Integracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym wymaga zastosowania wielu działań i form wsparcia dostosowanych do specyfiki grup docelowych. W ramach projektu systemowego realizowane będą działania:

1. związane z aktywną integracją, tj. m.in:
  - szkolenia
  - zatrudnienie socjalne
  - prace społecznie użyteczne
  - zajęcia szkolne związane z uzupełnieniem wykształcenia ogólnego
  - kształcenie ustawiczne w celu uzyskania zawodu lub przygotowania zawodowego
  - kształcenie zawodowe
  - badania profilaktyczne i specjalistyczne w związku z możliwością podjęcia zatrudnienia
  - uczestnictwo w ośrodkach dziennego wsparcia, świetlicach, klubach, domach samopomocy, środowiskowych domach samopomocy,
  - wolontariat
  - uczestnictwo w klubach i grupach samopomocowych
2. związane z upowszechnianiem aktywnej integracji i pracy socjalnej poprzez wzmocnienie kadrowe służb pomocy społecznej.

Wsparcie realizowane zgodnie z „Zasadami przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013”

Grupy docelowe

Grupami docelowymi projektu systemowego są osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, które

⁵ W przypadku projektów systemowych realizowanych w ramach Działania 6.1 oraz 7.1 w polu „tytuł projektu” należy podać typ projektów systemowych, w kolejnych pozycjach punktu IV.1.1 należy wymienić projektodawców realizujących dany typ projektów systemowych, podać krótki opis planowanych działań z uzasadnieniem, wymienić grupy docelowe oraz określić szacowany budżet planowany na realizację wybranego typu projektów systemowych wraz z planowanym % udziałem wkładu własnego. Pozycje IV.1.1 i IV.1.2 nie dotyczą projektów innowacyjnych w latach 2007 i 2008.

jednocześnie nie pracują i są w wieku aktywności zawodowej, w szczególności należące do jednej (lub kilku) z poniższych grup:

- osoby po zwolnieniu z zakładu karnego lub innej jednostki penitencjarnej (do 12 miesięcy od jej opuszczenia);
- osoby bezdomne;
- osoby długotrwale bezrobotne;
- osoby niepełnosprawne w tym z zaburzeniami psychicznymi (warunkiem zakwalifikowania jako uczestnika projektu jest złożenie oświadczenia o dotychczasowym nieskorzystaniu z tej samej formy wsparcia w ramach projektów realizowanych w Działaniu 1.3 PO KL⁶);
- osoby uzależnione od alkoholu lub innych środków odurzających, poddające się procesowi leczenia lub w okresie do 1 roku od jego zakończenia
- osoby nieaktywne zawodowo z uwagi na opiekę nad dziećmi lub innymi osobami zależnymi
- młodzież w wieku 15 – 25 lat zagrożona wykluczeniem społecznym (warunkiem zakwalifikowania jako uczestnika projektu jest złożenie oświadczenia o dotychczasowym nieskorzystaniu z tej samej formy wsparcia w ramach projektów realizowanych w Działaniu 1.3 PO KL⁷);
- otoczenie osób wykluczonych społecznie (w zakresie programów aktywności lokalnej i wsparcia środowiskowego).

Oczekiwane rezultaty (miękkie i twarde)

- podniesienie, zmiana lub nabycie kwalifikacji oraz umiejętności zawodowych i społecznych przez uczestników projektu,
- zdobycie doświadczenia zawodowego oraz praktycznych umiejętności zawodowych przez uczestników projektu,
- zwiększenie motywacji do poszukiwania pracy
- podniesienie poziomu wykształcenia uczestników projektu,
- wzrost samooceny i pewności siebie u ostatecznych beneficjentów,
- podwyższenie aspiracji osobistych i zawodowych uczestników projektu,

Sposób i zakres, w jakim realizacja projektu przyczyni się do osiągnięcia celu/celów szczegółowych i oczekiwanych efektów realizacji (targetów) ustanowionych dla danego Priorytetu PO KL

Projekt systemowy realizowany przez ośrodki pomocy społecznej w sposób istotny przyczyni się do osiągnięcia celów określonych dla Priorytetu VII PO KL. Ośrodki pomocy społecznej mają znaczny zasób informacji o osobach, które wymagają pomocy w zakresie integracji i reintegracji społecznej. Wsparcie doradcze i szkoleniowe w zakresie realizacji form aktywnej integracji ośrodki pomocy społecznej uzyskują w ramach projektu systemowego regionalnego ośrodka polityki społecznej, co w istotny sposób przyczyni się do realizacji celów projektu.

Szacowany budżet projektu (PLN):

W 2008r. budżet projektów systemowych wynosił będzie **12.747.372,80 PLN**.

W ramach tej kwoty 1.242.868,85 PLN zapewnią ośrodki pomocy społecznej jako wkład własny, natomiast pozostała kwota zostanie przekazana z budżetu państwa w formie dotacji rozwojowej.

Roczna alokacja środków na gminy na rozwój form aktywnej integracji w ramach projektów systemowych przez poszczególne ops-y została dokonana wg algorytmu obejmującego następujące dane:

- liczba mieszkańców gminy według stanu na 31 XII 2006 r.,
- liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia,
- liczba pracowników socjalnych zatrudnionych w ośrodku według stanu na 31 XII 2006r.

Przy podziale środków zastosowano następujące założenia: 80% - ogółu alokacji finansowej przeznaczono na rozwój form aktywnej integracji, natomiast 20% na upowszechnianie pracy socjalnej (wzmocnienie kadrowe służb pomocy społecznej).

Podziału kwoty na upowszechnianie pracy socjalnej dokonano wg kryterium: liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej przypadająca na 1 pracownika socjalnego.

Istnieje możliwość zmiany alokacji środków na poszczególne gminy po przeprowadzeniu negocjacji ze wszystkimi ośrodkami pomocy społecznej realizującymi projekty systemowe.

⁶ Potwierdzeniem możliwości objęcia danej osoby wsparciem w projekcie jest złożenie przez nią odpowiedniego oświadczenia o dotychczasowym nieskorzystaniu z tej samej formy wsparcia w ramach projektów realizowanych w Działaniu 1.3 PO KL przed przystąpieniem do projektu.

⁷ Potwierdzeniem możliwości objęcia danej osoby wsparciem w projekcie jest złożenie przez nią odpowiedniego oświadczenia o dotychczasowym nieskorzystaniu z tej samej formy wsparcia w ramach projektów realizowanych w Działaniu 1.3 PO KL przed przystąpieniem do projektu.

Indykatywna alokacja środków na gminy na realizację projektów systemowych przez poszczególne ops-y została przedstawiona w Załączniku nr 2.

Indykatywna alokacja środków na gminy na upowszechnienie pracy socjalnej w ramach projektów systemowych ops została przedstawiona w Załączniku nr 3.

IV.1.2

Tytuł projektu:

Projekty systemowe realizowane przez powiatowe centra pomocy rodzinie

Poddziałanie 7.1.2

Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie

Beneficjent/ Projektodawca

Powiatowe centra pomocy rodzinie

W 2008 r. projekty systemowe będzie realizowało 24 powiatowych centrów pomocy rodzinie z województwa lubelskiego.

Krótki opis działań planowanych w ramach projektu, w tym projektu współpracy ponadnarodowej i projektu innowacyjnego wraz z uzasadnieniem wyboru.

Mając na uwadze realizację celów ustanowionych dla Priorytetu VII PO KL powiatowe centra pomocy rodzinie realizować będą działania na rzecz rozwoju form aktywnej integracji oraz podniesienia jakości obsługi osób niepełnosprawnych, tj. m.in. takie działania jak:

- szkolenia
- zajęcia szkolne związane z uzupełnieniem wykształcenia ogólnego
- kształcenie ustawiczne w celu uzyskania zawodu lub przygotowania zawodowego
- kształcenie zawodowe
- badania profilaktyczne i specjalistyczne w związku z możliwością podjęcia zatrudnienia
- terapia psychologiczna, rodzinna lub psychospołeczna
- programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie
- programy terapeutyczne i psychoterapii
- uczestnictwo w ośrodkach dziennego wsparcia, świetlicach, klubach, domach samopomocy, środowiskowych domach samopomocy,
- usługi wspierające osoby niepełnosprawne
- wolontariat
- uczestnictwo w klubach i grupach samopomocowych
- treningi kompetencji i umiejętności społecznych
- opieka nad dzieckiem lub osobą zależną
- rozwój form aktywnej integracji poprzez: kontrakty socjalne, (w tym: indywidualne programy usamodzielnienia), oraz programy aktywizacji lokalnej,
- wsparcie kadrowe pccpr poprzez zatrudnienie doradcy ds. osób niepełnosprawnych (lub pracownika socjalnego specjalizującego się w wsparciu osób niepełnosprawnych).

Wsparcie realizowane zgodnie z „Zasadami przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013”

Grupy docelowe

- osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, które jednocześnie nie pracują i są w wieku aktywności zawodowej, w szczególności należące do jednej (lub kilku) z poniższych grup:
  - osoby niepełnosprawne, w tym z zaburzeniami psychicznymi (warunkiem zakwalifikowania jako uczestnika projektu jest złożenie oświadczenia o dotychczasowym nieskorzystaniu z tej samej formy wsparcia w ramach projektów realizowanych w Działaniu 1.3 PO KL⁸);
  - uchodźcy, cudzoziemcy posiadający zgodę na pobyt tolerowany, oraz cudzoziemcy posiadający zezwolenie na osiedlenie się, zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony lub zezwolenie na pobyt

⁸ Potwierdzeniem możliwości objęcia danej osoby wsparciem w projekcie jest złożenie przez nią odpowiedniego oświadczenia

o dotychczasowym nieskorzystaniu z tej samej formy wsparcia w ramach projektów realizowanych w Działaniu 1.3 PO KL przed przystąpieniem do projektu.

rezydenta długoterminowego WE lub objęci ochroną uzupełniającą mający trudności z integracją zawodową i społeczną;

- osoby opuszczające rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz placówki, o których mowa w art.88 ustawy o pomocy społecznej, mające trudności z integracją zawodową i społeczną;
- otoczenie osób wykluczonych społecznie (w zakresie programów aktywności lokalnej, wsparcia działań na rzecz integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych oraz wsparcia środowiskowego)

Oczekiwane rezultaty (miękkie i twarde)

- podniesienie lub nabycie kwalifikacji oraz umiejętności zawodowych i społecznych przez uczestników projektu,
- zdobycie doświadczenia zawodowego oraz praktycznych umiejętności zawodowych przez uczestników projektu,
- zwiększenie motywacji do poszukiwania pracy,
- podniesienie poziomu wykształcenia uczestników projektu,
- wzrost samooceny i pewności siebie u ostatecznych beneficjentów,
- podwyższenie aspiracji osobistych i zawodowych uczestników projektu.

Sposób i zakres, w jakim realizacja projektu przyczyni się do osiągnięcia celu/celów szczegółowych i oczekiwanych efektów realizacji (targetów) ustanowionych dla danego Priorytetu PO KL

Projekt systemowy realizowany przez powiatowe centra pomocy rodzinie w sposób istotny przyczyni się do osiągnięcia celów określonych dla Priorytetu VII PO KL. Powiatowe centra pomocy rodzinie dysponują dużym doświadczeniem w zakresie realizacji form wsparcia dla osób niepełnosprawnych, wychowanków placówek opiekuńczo - wychowawczych oraz rodzin zastępczych. Dzięki realizacji projektów pcpo osoby niepełnosprawne i wychowankowie ww. placówek uzyskują kompleksowe wsparcie, które ułatwi im integrację ze społeczeństwem i rynkiem pracy i zapobiegnie ich dalszemu wykluczeniu społecznemu.

Szacowany budżet projektu (PLN):

W 2008r. budżet projektów systemowych pcpo-ów wynosić będzie **6.234.640,81 PLN**.

W ramach tej kwoty 327.318,64 PLN zapewnią powiatowe centra pomocy rodzinie jako wkład własny, natomiast pozostała kwota zostanie przekazana z budżetu państwa w formie dotacji rozwojowej.

Roczna alokacja środków na powiaty na realizację projektów systemowych przez poszczególne pcpo-y została dokonana wg algorytmu obejmującego następujące dane:

- liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako osoby bezrobotne w powiatowych urzędach pracy (z uwagi na trudności z pozyskaniem danych o liczbie niepełnosprawnych objętych rehabilitacją zawodową) wg stanu na 31 XII 2006 r.,
- liczba osób, które opuściły placówki opiekuńczo- wychowawcze, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno- wychowawcze lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze oraz rodziny zastępcze (uzyskujące pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej) w 2006r.

Istnieje możliwość zmiany alokacji środków na poszczególne powiaty po przeprowadzeniu negocjacji ze wszystkimi powiatowymi centrami pomocy rodzinie realizującymi projekty systemowe.

Indykatorywna alokacja środków na powiaty na realizację projektów systemowych przez poszczególne pcpo-y została przedstawiona w Załączniku nr 4.

IV.1.3

Tytuł projektu:

Projekt systemowy realizowany przez regionalny ośrodek polityki społecznej

Poddziałanie 7.1.3

Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej

Beneficjent/ Projektodawca

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie

Krótki opis działań planowanych w ramach projektu, w tym projektu współpracy ponadnarodowej i projektu innowacyjnego wraz z uzasadnieniem wyboru.

W ramach projektu grupom docelowym zapewnione zostaną:

- szkolenia,
- specjalistyczne doradztwo.

Działania zaplanowane w ramach projektu służyć będą przygotowaniu instytucji pomocy społecznej do zwiększonej realizacji zadań w zakresie aktywnej integracji, w tym dla ops-ów i pccr-ów w ramach projektów systemowych tych instytucji.

Projekt systemowy realizowany w 2007 r. w ramach pilotażu zakłada szkolenia, natomiast projekt przewidziany do realizacji w 2008 r. przewiduje szkolenia oraz specjalistyczne doradztwo.

Projekt systemowy realizowany w 2007 r. w ramach pilotażu skierowany będzie do 234 pracowników jednostek pomocy i integracji społecznej województwa lubelskiego (po 1 osobie z ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie, miejskich ośrodków pomocy rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej).

Realizowany projekt zakłada wzmocnienie potencjału oraz podniesienie kwalifikacji kadry ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie, miejskich ośrodków pomocy rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej.

Projekt zakłada realizację dwudniowych szkoleń, które przybliżą tematykę finansowania i rozliczania projektów realizowanych ze środków Unii Europejskiej. Szkolenia obejmować będą: zasady konstruowania budżetu projektu, kwalifikowalność wydatków, dokumentowanie wydatków, rozliczanie wydatków oraz procedurę zamówień publicznych.

Szkolenia prowadzone będą w 8 grupach 25 osobowych oraz 2 grupach 17 osobowych. Przewidziane wsparcie na osobę to 16 godzin zajęć praktycznych (2 dni – 8 godzin dziennie).

Realizacja szkoleń umożliwi podniesienie kwalifikacji pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej, wpłynie na poprawę systemu zarządzania jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej w zakresie pozyskiwania i rozliczania środków finansowych. Odbiorcy projektu podniosą kwalifikacje zaktualizują swoją wiedzę oraz udoskonalą dotychczasowe umiejętności. Wiedza uzyskana w wyniku udziału w projekcie usprawni realizację zadań wynikających ze specyfiki pracy w pomocy społecznej oraz pozwoli na skuteczne i prawidłowe wykorzystanie środków.

W ramach projektu wyodrębniono następujące działania do realizacji:

1. Zarządzanie projektem
2. Promocja projektu
3. Szkolenia

Wsparcie realizowane zgodnie z „Zasadami przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013”

Grupy docelowe

- pracownicy i wolontariusze regionalnych ośrodków polityki społecznej;
- pracownicy i wolontariusze ośrodków pomocy społecznej i powiatowych centrów pomocy rodzinie;
- pracownicy samorządu terytorialnego, bezpośrednio obsługujący gminne i powiatowe jednostki organizacyjne pomocy społecznej w zakresie realizacji ich zadań (np. pracownicy księgowości);
- pracownicy i wolontariusze innych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz instytucji pomocy i integracji społecznej realizujący działania w zakresie aktywnej integracji.
- pracownicy publicznych służb zatrudnienia (w zakresie wspólnych działań partnerskich).

Oczekiwane rezultaty (miękkie i twarde)

- podniesienie lub nabycie kwalifikacji oraz umiejętności przez uczestników szkoleń, poprawiające jakość i skuteczność ich działań,
- podniesienie poziomu wiedzy uczestników w zakresie planowania i realizacji projektów systemowych,
- wzrost zaangażowania i motywacji do pracy,
- podwyższenie kompetencji w zakresie współpracy z klientem trudnym.

Sposób i zakres, w jakim realizacja projektu przyczyni się do osiągnięcia celu/celów szczegółowych i oczekiwanych efektów realizacji (targetów) ustanowionych dla danego Priorytetu PO KL

Projekt systemowy realizowany przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w sposób istotny przyczyni się do osiągnięcia celów określonych dla Priorytetu VII PO KL. Wsparcie szkoleniowe oferowane pracownikom jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w ramach projektu ROPS w zasadniczy sposób przyczyni się do podniesienia poziomu wiedzy zawodowej uczestników projektu. Tym samym spowoduje wzrost jakości usług oferowanych przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej oraz intensyfikację działań w zakresie aktywnej integracji.

Szacowany budżet projektu (PLN):

W 2007r.: 177.000,00 PLN

W 2008r.: 1.428.753,70 PLN

Łączna wartość projektu: 1.605.753,70 PLN

IV.2 Projekty konkursowe

IV.2.1 Opis szczegółowych kryteriów wyboru projektów konkursowych wraz z uzasadnieniem, w tym wyboru projektów współpracy ponadnarodowej i projektów innowacyjnych⁹

Kryteria dostępu: są obowiązkowe dla wszystkich wnioskodawców i podlegają weryfikacji w trakcie oceny formalnej wniosku. Projekty, które nie spełniają kryteriów dostępu są odrzucane.

Kryteria strategiczne: dotyczą preferowania pewnych typów projektów. Spełnianie kryteriów strategicznych nie jest obowiązkowe. Wniosek, który przeszedł pozytywnie ocenę merytoryczną i jednocześnie spełnia kryteria strategiczne otrzymuje dodatkową premię punktową w trakcie oceny merytorycznej. Nie spełnianie kryteriów strategicznych nie wyklucza otrzymania maksymalnej liczby punktów za spełnianie ogólnych kryteriów merytorycznych. Przy każdym kryterium strategicznym określone są jego wagi punktowe. Możliwe jest spełnianie przez projekt tylko jednego kryterium strategicznego.

Działanie 7.2.1

Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

A. Kryteria dostępu

Kryterium grupy docelowej:

wsparcie kierowane do osób zameldowanych na stałe lub tymczasowo na terenie województwa lubelskiego,

Kryterium wysokości finansowej projektu:

minimalna wartość 50 000 PLN;

Kryterium kompleksowości wsparcia:

konieczność uwzględnienia co najmniej dwóch form wsparcia skierowanych do beneficjentów ostatecznych.

B. Kryteria strategiczne:

Kryterium formy realizacji:

preferowanie projektów realizowanych w partnerstwie - 4 pkt,

Kryterium grup docelowych:

- projekty skierowane do osób opuszczających rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo – wychowawcze oraz placówki o których mowa w art. 88 ustawy o pomocy społecznej mające trudności z integracją zawodową i społeczną – 8 pkt,
- projekty skierowane do osób niepełnosprawnych w tym z zaburzeniami psychicznymi - 8 pkt.

Powyższe kryteria przyczynić się mają do ukierunkowania beneficjentów realizujących projekty na odpowiedni dobór preferowanych grup docelowych z uwzględnieniem regionalnego charakteru PO KL.

Określenie wartości minimalnej projektów (zgodnej ze *Szczegółowym Opisem Priorytetów PO KL*) oraz wymogu kompleksowości wsparcia pozwoli na realizację projektów o dobrej jakości merytorycznej. Co najmniej dwie formy wsparcia oferowane beneficjentom ostatecznym przyczynią się do uzyskania/nabycia przez nich wyższych bądź nowych kwalifikacji oraz umiejętności zawodowych i społecznych.

Z uwagi na niewystarczającą liczbę wspólnych działań podmiotów zaangażowanych w rozwiązywanie problemów społecznych oraz niedostatecznie rozwinięte partnerstwo będą premiiowane projekty realizowane w partnerstwie.

Działanie 7.2.2

Wsparcie ekonomii społecznej

A. Kryteria dostępu:

Kryterium wysokości finansowej projektu:

minimalna wartość 50 000 PLN;

⁹ Nie dotyczy lat 2007 i 2008

kryterium obszaru realizacji projektu:
projekt realizowany na terenie województwa lubelskiego.

B. Kryteria strategiczne:

Brak

Powyższe kryteria przyczynić się mają do ukierunkowania beneficjentów realizujących projekty na obszarze Lubelszczyzny z uwagi na regionalny charakter PO KL.
Wartość minimalna projektu zgodna jest ze *Szczegółowym Opisem Priorytetów PO KL*.

Działanie 7.3

Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji

A. Kryteria dostępu:

Kryterium wysokości finansowej projektu:
maksymalna wartość 50 000 PLN

Kryterium obszaru realizacji projektu:
projekt realizowany na terenie województwa lubelskiego,

Kryterium grupy docelowej:
wsparcie kierowane do osób zameldowanych na stałe lub tymczasowo na terenie gmin wiejskich, miejsko – wiejskich oraz miast do 25 tys. mieszkańców województwa lubelskiego.

B. Kryteria strategiczne

Kryterium formy realizacji:
preferowanie projektów realizowanych w partnerstwie - 20 pkt.

Powyższe kryteria przyczynić się mają do ukierunkowania beneficjentów realizujących projekty na odpowiedni dobór grup docelowych – mieszkańców Lubelszczyzny - z uwagi na regionalny charakter PO KL.
Maksymalna wartość projektów jest zgodna ze *Szczegółowym Opisem Priorytetów PO KL*.
Z uwagi na niewystarczającą liczbę wspólnych działań podmiotów zaangażowanych w rozwiązywanie problemów społecznych oraz niedostatecznie rozwinięte partnerstwo, premiowane będą projekty realizowane w partnerstwie.

IV.2.2 Tryb procedury konkursowej (otwarta/zamknięta) wraz z uzasadnieniem.

Konkurs otwarty:

Institucja Pośrednicząca (IP) w ramach Priorytetu VII planuje przeprowadzenie konkursów otwartych. W pierwszym etapie wdrażania nowej perspektywy finansowej formuła konkursu otwartego będzie bardziej korzystna dla beneficjentów (projektodawców). Do chwili opanowania przez beneficjentów nowych zasad programu (zwłaszcza nowej konstrukcji budżetu) nie można wykluczyć licznych błędów we wnioskach. W przypadku odrzucenia wniosku zarówno po ocenie formalnej, jak i merytorycznej, beneficjent będzie miał możliwość szybkiego, poprawienia wniosku i ponownego złożenia go przed kolejnym terminem planowanego posiedzenia Komisji Oceny Projektów. Podejście takie pozwoli skoncentrować się beneficjentom na merytorycznym przygotowywaniu wniosków.

IV.2.3 Kwartalny harmonogram ogłaszanych konkursów, alokacja finansowa na poszczególne konkursy

II kwartał 2008 r.

Działanie 7.2.1

Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Konkursy otwarte od ogłoszenia **do dnia 31 grudnia 2008 r.** lub do wyczerpania alokacji przeznaczonej do zakontraktowania na konkurs.

Alokacja finansowa: **12.211.570 PLN**

Działanie 7.2.2

Wsparcie ekonomii społecznej

Alokacja finansowa: **7.326.942 PLN**

Działanie 7.3

Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji

Alokacja finansowa: **1.000.000 PLN**

Dla projektów realizowanych w ramach procedury konkursowej objętych Planem działania na lata 2007 – 2008 Instytucja Pośrednicząca określa datę kwalifikowalności wydatków w ramach projektu (równoznaczną okresem realizacji projektu), od dnia podpisania umowy o dofinansowanie, za wyjątkiem wydatków na zabezpieczenie wykonania umowy, które mogą być poniesione przed jej podpisaniem oraz kosztów diagnozy potrzeb szkoleniowych beneficjentów pomocy, poniesionych do dnia zawarcia umowy, o których mowa w § 22 ust. 1 pkt. 7 rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 6 maja 2008 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (Dz. U. Nr 90 poz. 557).

IV.2.4 Opis procedury wyboru projektów konkursowych wraz z listą wymaganych załączników do umowy o dofinansowanie projektu

1. Opracowanie dokumentacji konkursowej i zatwierdzenie jej przez Zarząd Województwa Lubelskiego.
2. Wyrażenie zgody przez IP na ogłoszenie i wszczęcie procedury konkursowej.
3. Powołane Komisji Oceny Projektów (KOP).
4. Ogłoszenie konkursu otwartego:
  - a. na stronie internetowej Instytucji Wdrażającej (Instytucji Pośredniczącej II stopnia)
  - b. w siedzibie Instytucji Wdrażającej (Instytucji Pośredniczącej II stopnia) w miejscu publicznie dostępnym
  - c. w dzienniku o zasięgu regionalnym.
5. Przekazanie do Instytucji Pośredniczącej informacji o ogłoszeniu konkursu celem przekazania jej do Instytucji Zarządzającej.
6. Informowanie Wnioskodawców o sposobie przygotowania wniosku o dofinansowanie.
7. Nabór wniosków o dofinansowanie realizacji projektu.

Wnioskodawca składa wniosek opatrzony pieczęciami, podpisany przez osobę upoważnioną wskazaną we wniosku, w 2 egzemplarzach papierowych oraz jego wersję elektroniczną (na płycie CD/DVD), w zaklejonej kopercie. Wniosek można złożyć osobiście, przesłać kurierem lub pocztą.

Wymagane załączniki do Wniosku:

- I. Dokumenty określające sytuację finansową Wnioskodawcy (kopie poświadczone za zgodność z oryginałem);

W przypadku partnerstwa także dokumenty określające sytuację finansową partnerów (kopie poświadczone za zgodność z oryginałem). Wymóg składania dokumentów określających sytuację finansową nie dotyczy jednostek sektora finansów publicznych.
8. Ocena formalna wniosków o dofinansowanie realizacji projektu przy pomocy *Karty oceny formalnej wniosku o dofinansowanie projektu konkursowego PO KL*.
9. Pisemne poinformowanie Wnioskodawców o wynikach oceny formalnej .
10. Rozpoczęcie ewentualnej procedury odwoławczej.
11. Ocena merytoryczna wniosków przy pomocy *Karty oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie projektu konkursowego PO KL* dokonywana przez KOP.

Opracowanie wyników oceny merytorycznej i przygotowanie listy rankingowej wniosków.
12. Zatwierdzenie listy rankingowej wniosków przez Zarząd Województwa Lubelskiego wraz z protokołem z oceny merytorycznej wniosków.

Ogłoszenie na stronie internetowej IW (IP 2) zatwierdzonej listy rankingowej wniosków
13. Pisemne poinformowanie Wnioskodawców o wynikach oceny merytorycznej

14. Ewentualne negocjacje z Wnioskodawcami.
15. Weryfikacja skorygowanych wniosków złożonych w wyniku negocjacji.
16. Złożenie przez Wnioskodawcę wszystkich wymaganych dokumentów (załączników) do umowy o dofinansowanie projektu w terminie wskazanym przez Instytucję Wdrażającą (Instytucję Pośredniczącą II stopnia). Nie złożenie kompletu wymaganej dokumentacji (załączników) oznacza rezygnację z ubiegania się o dofinansowanie.
17. Weryfikacja formalna i merytoryczna załączników wymaganych do podpisania umowy o dofinansowanie. Brak zgodności treści załączników z informacjami zawartymi we wniosku skutkuje nie zawarciem umowy z Wnioskodawcą.
18. Podpisanie umów o dofinansowanie realizacji projektu z Wnioskodawcami oraz złożenie przez Beneficjenta zabezpieczenia prawidłowej realizacji umowy.
19. Zbiorcze cykliczne ogłoszenia na stronie internetowej IW (IP2) oraz w siedzibie IW (IP2) w miejscu publicznie dostępnym danych dotyczących podpisanych umów (tytuł projektu, nazwę beneficjenta ze wskazaniem jego siedziby/miejsca jego zamieszkania, wartość projektu, wartość przyznanego dofinansowania oraz liczbę zdobytych punktów i datę zawarcia umowy). Informacja na temat umów podpisanych w wyniku procedury odwoławczej z adnotacją, iż projekt uzyskał dofinansowanie w ramach rezerwy finansowej przeznaczonej na procedurę odwoławczą.
20. Ogłoszenie na stronie internetowej IW (IP2) oraz w siedzibie IW (IP2) w miejscu publicznie dostępnym ostatecznej listy zawartych umów o dofinansowanie oraz listy członków KOP.

Lista wymaganych załączników do umowy o dofinansowanie:

- a) Kopia statutu lub innego dokumentu Wnioskodawcy (np. wpis do odpowiedniego rejestru lub ewidencji w przypadku instytucji szkoleniowych) potwierdzającego rodzaj działalności prowadzonej przez Wnioskodawcę/ partnera.
- b) Aktualny wyciąg z Krajowego Rejestru Sądowego, innego właściwego rejestru lub inny dokument potwierdzający osobowość prawną wraz z danymi osoby upoważnionej do podejmowania decyzji wiążących w imieniu Wnioskodawcy, z okresu nie dłuższego niż 3 miesiące przed dniem złożenia kompletu wymaganych dokumentów (załączników) do umowy.
- c) Deklaracja poświadczająca udział własny (załącznik wymagany jedynie w przypadku, gdy przewidziany jest udział własny we współfinansowaniu projektu).
- d) Zaświadczenie z ZUS-u o nie zaleganiu z opłacaniem składek na ubezpieczenie społeczne, z okresu nie dłuższego niż 3 miesiące przed dniem złożenia kompletu wymaganych dokumentów (załączników) do umowy.
- e) Zaświadczenie o nie zaleganiu z podatkami z właściwego Urzędu Skarbowego, z okresu nie dłuższego niż 3 miesiące przed dniem złożenia kompletu wymaganych dokumentów (załączników) do umowy.
- f) Pełnomocnictwo do reprezentowania Wnioskodawcy wystawione z datą poprzedzającą złożenie wniosku o dofinansowanie projektu (załącznik wymagany jedynie w przypadku, gdy umowa będzie podpisana przez osobę/osoby nieposiadające statutowych uprawnień do reprezentowania wnioskodawcy lub gdy z innych dokumentów wynika, że uprawnionymi do podpisania wniosku są co najmniej dwie osoby).
- g) Dokument/y (CV) potwierdzające doświadczenie, kwalifikacje, potencjał kadry zarządzającej projektem i realizującej zadania projektu (pozwalające stwierdzić, iż jakość opisana we wniosku o dofinansowanie zostanie osiągnięta) wraz z pisemną deklaracją uczestnictwa w projekcie oraz ewentualne referencje potwierdzające doświadczenie wnioskodawcy.
- h) Kopię umowy/porozumienia pomiędzy partnerami wystawionej z datą poprzedzającą złożenie wniosku o dofinansowanie projektu w przypadku gdy w realizację projektu oprócz Wnioskodawcy zaangażowani są partnerzy.

Umowa/porozumienie z partnerem musi określać podział zadań – za zaangażowanie w realizację projektu należy rozumieć wniesienie wkładu finansowego, materialnego lub merytorycznego, realizację wyodrębnionej części projektu lub wspólne świadczenie usług.

W przypadku realizacji projektu partnerskiego Instytucja Pośrednicząca wymagać będzie od partnerów

dokumentów z *Listy wymaganych załączników do umowy o dofinansowanie* odpowiadających zakresowi merytorycznemu realizowanych zadań.

- i) Oświadczenie Wnioskodawcy lub/i zaświadczenia o kwalifikowalności podatku od towarów i usług (VAT),
- j) Uchwała właściwego organu jednostki samorządu terytorialnego lub inny właściwy dokument organu, który: dysponuje budżetem wnioskodawcy (zgodnie z przepisami o finansach publicznych), zatwierdza projekt lub udziela pełnomocnictwa do zatwierdzenia projektów współfinansowanych z EFS.
- k) Wnioskodawca ubiegający się o pomoc *de minimis* zobowiązany jest do załączenia wszystkich zaświadczeń o pomocy *de minimis* jakie otrzymał w ciągu 3 ostatnich lat, zaś podmiot ubiegający się o pomoc inną niż pomoc *de minimis* jest zobowiązany do przedstawienia informacji o otrzymanej pomocy publicznej, zawierającej w szczególności dane o dacie jej udzielenia, podstawie prawnej i przeznaczeniu.
- l) Oświadczenie o nieskorzystaniu z pomocy pochodzącej z innych krajowych i wspólnotowych instrumentów finansowych w odniesieniu do tych samych wydatków kwalifikowalnych związanych z danym projektem.
- m) Oświadczenie o realizacji innych projektów współfinansowanych z EFS

Dokumenty wymagane przy składaniu wniosku o dofinansowanie projektu, jak również dokumenty wymagane jako załączniki do umowy o dofinansowanie projektu zostaną uszczegółowione w Dokumentacji Konkursowej. Uszczegółowienie wymaganych dokumentów będzie miało charakter doprecyzowujący i nie będzie rozszerzało w/w listy.

Dla projektów realizowanych w ramach procedury konkursowej objętych Planem działania na lata 2007 – 2008 Instytucja Pośrednicząca określa datę kwalifikowalności wydatków w ramach projektu (równoznaczną okresem realizacji projektu), od dnia podpisania umowy o dofinansowanie, za wyjątkiem wydatków na zabezpieczenie wykonania umowy, które mogą być poniesione przed jej podpisaniem oraz kosztów diagnozy potrzeb szkoleniowych beneficjentów pomocy, poniesionych do dnia zawarcia umowy, o których mowa w § 22 ust. 1 pkt. 7 rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 6 maja 2008 r. w sprawie udzielania pomocy publicznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (Dz. U. Nr 90 poz. 557).

V. Projekty innowacyjne i ponadnarodowe

V.1 Projekty innowacyjne¹⁰

V.1.1 Tematy dla projektów innowacyjnych

V.1.2 Oczekiwane efekty realizacji projektów innowacyjnych

V.1.3 Typy beneficjentów/projektodawców

V.2 Projekty ponadnarodowe

V.2.1 Typy projektów ponadnarodowych lub projektów z komponentem ponadnarodowym

W roku 2007 oraz 2008 nie przewiduje się realizacji projektów ponadnarodowych i projektów z komponentem ponadnarodowym

V.2.2 Obszary, w ramach których realizowane będą projekty ponadnarodowe

V.2.3 Oczekiwane efekty realizacji projektów ponadnarodowych

V.2.4 Typy beneficjentów/projektodawców

Miejsce, data

Lublin, 09 czerwca 2008 r.

Pieczęć i podpis osoby upoważnionej

¹⁰ Nie dotyczy lat 2007 i 2008

